

CLAUDIO VICENTINI:

despre

- *raportul regie—text*
- *elementul narativ în teatru*
- *avangardă*
- *teatru politic*

— *Obiectul cercetărilor dumneavoastră este spectacolul sau textul dramatic?*

C. V. — În special spectacolul; textul este, îndeobște, considerat unul din componentele spectacolului.

— *Sînt foarte interesat să știu care este raportul regie-text, pentru că în mișcarea teatrală românească se acreditează ideea hegemoniei regiei asupra textului?*

C. V. — Întotdeauna spectacolul a fost tratat în raport cu regia, scenografia, costumele, etc. Raporturile dintre elemente s-au tot schimbat, iar discuția predominanței textului asupra regiei sau a regiei asupra textului a fost importantă în prima jumătate a primei jumătăți din secolul XX. E timpul să înțelegem că spectacolul teatral este rezultatul conlucrării tuturor operatorilor, a tuturor tehnicilor de teatru, printre care regizorul și actorul, care nu trebuie în mod necesar să aibă o predominanță asupra altor operatori. Deci putem spune că problema contemporană a teatrului nu se găsește propriu-zis în teatru, ci în afara lui.

— *În raportul dintre el și public.*

C. V. — Exact. În acest raport.

— *Nu credeți că teatrul contemporan se adresează publicului său într-un fel nou, și anume că el nu mai apelează la sistemul percepției afective, senzoriale, ci mai curînd la cel al percepției intelective?*

C. V. — Importanța intelectualizării în teatru, mai precis spus a comunicării la nivelul intelectual, a fost susținută special de Brecht. Acest lucru îl știm deja, și a fost foarte importantă pentru reevaluarea unor aspecte teatrale. Cred totuși că fiecare spectacol, urmărindu-i modul în care a fost creat, mediul social în care a apărut, publicul căruia i s-a adresat — dar nu vorbește de publicul de tip eșantion, care știe să răspundă la întrebările puse, ci de publicul care a vrut să fie atunci la teatru — ei bine fiecare spectacol poate să susțină sau să sublinieze sub diferite raporturi experiența afectivă, emotivă și intelectuală.

— *Comunicarea dumneavoastră vorbește despre teatrul burghez care se realizează prin „referință narativă” și „referință executivă”. Spuneți că întoarcerea la vechea tehnică a narăției este imposibilă. Teatrul modern este*

mai, factologic, din el lipsește liantul narației. Nu cumva teatrul de mîine, sau poate chiar cel de azi, va avea ca liant o ordine logică a semnificațiilor care să înlocuiască definitiv narația?

C. V. — În cultura noastră elementul narativ este fundamental pentru spectacolul de divertisment, de distracție. Folosirea narației ca bază a spectacolului de divertisment a fost moștenită de la cinematograful; dar cinematograful reușește să povestească într-un fel mult mai eficace decît teatrul. Narația, tocmai datorită marelui ecran, a pierdut mult din importanță, în spectacolul teatral el devenind un element cu nimic mai important decît altele. Nu vreau să spun că narația a dispărut definitiv, pentru că și în teatrul non-narativ scena are întotdeauna puterea să povestească ceva. Deci nu e vorba de dispariția și de pierderea definitivă a predominanței. Așa a fost posibil ca celelalte elemente să iasă la lumină și, din amestecul lor, în proporții diferite, să se nască o gamă atît de diversă de spectacole.

— Credeți că publicul e dispus să renunțe la narație?

C. V. — Publicul la care ne gîndim, cînd vorbim de teatru, este aproape întotdeauna publicul de tip burghez european al sec. XIX. De fapt, publicul este o realitate mult mai amplă și mai variabilă — de la indianul din America care asistă la spectacolul tribului pînă la intelectualul londonez care merge la un spectacol de avangardă.

— Ce înghăduiți să se numească avangardă?

C. V. — A. e dificil de spus. În general e o tentativă de invenție artistică, de experimentare a unor căi noi, dornică să se sustragă, pe cît posibil, modelelor artistice obișnuite, codificate de instituțiile prezente sau de structura vieții prezente.

— Avangarda, negînd structurile vechi, nu propune alte structuri mai fragile, mai efemere?

C. V. — Bineînțeles! O avangardă care durează este un non-sens.

— Ce gîndiți despre teatrul politic?

C. V. — În mod cert este singura formă de teatru care poate supraviețui. Dar nu un teatru politic discursiv de tip predică, destinată convingerii oamenilor, ci numai în identitate completă cu activitatea politică revoluționară.

— Ce înțelegeți prin teatru liber?

C. V. — Nu știu. Nu știu dacă poate fi înțeles ceva prin teatru liber.

— Care sînt elementele ce-ar putea fi socrate sursă și obiect de interes al teatrului politic?

C. V. — Probabil că teatrul politic, adevăratul teatru politic, nu ia evenimentele politice ca argumente sau nu trebuie să le ia în mod necesar. Pentru că teatrul nu vorbește de politic, ci e pur și simplu politică.

— Care este situația teatrului italian — nu refer la dramaturgie?

C. V. — Practic, dramaturgie au prea există. Există însă în teatrul italian regizori foarte buni, și cîte un grup bun de actori, ici și colo. Nu avem în schimb nici un dramaturg care să poată fi luat în considerație.

— Care e explicația fenomenului?

C. V. — Nu există o tradiție; în afară de Alfieri, de Goldoni și de Pirandello, în teatrul italian nu au existat nime reprezentative. În Italia s-au dezvoltat mai curînd tehnicile de interpretare sau de spectacol — commedia dell'arte sau arhitectura teatrală.

Interviu realizat de Paul-Cornel Chitic

